

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 10 grudnia 2025 r.

znak sprawy: DSR-VIIIa.054.4.2025.AG

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na zapytanie numer 2891 Pana Posła Piotra Górnikiewicza

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie dotyczące potrzeby wypracowania odrębnych rozwiązań finansowych dla byłych miast wojewódzkich przekazuję następujące informacje w zakresie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Ad 1.

Przedstawione w zapytaniu problemy demograficzne i finansowe, w tym spadek liczby mieszkańców, rosnące koszty utrzymania infrastruktury oraz zwiększone obciążenie usługami o charakterze ponadlokalnym, są dobrze rozpoznanymi wyzwaniami rozwojowymi, które dotyczą wielu ośrodków średniej wielkości w Polsce. W szczególności dotyka to dawnych miast wojewódzkich, które – pomimo zmiany statusu administracyjnego – nadal pełnią kluczowe funkcje usługowe dla otaczających je obszarów.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej prowadzi działania nakierowane na wzmocnienie policentrycznej struktury osadniczej kraju. Zgodnie z projektowaną „Strategią Rozwoju Polski do 2035 r.” jednym z kluczowych kierunków polityki państwa jest utrzymanie zrównoważonego modelu rozwoju terytorialnego opartego na sieci metropolii, ośrodków regionalnych i subregionalnych oraz ich obszarów funkcjonalnych. W dokumencie tym podkreślono, że miasta średniej wielkości – w tym były miasta wojewódzkie – odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu mieszkańcom dostępu do usług publicznych i w równoważeniu procesów rozwojowych w skali regionalnej.

Zakończono już konsultacje społeczne dokumentu i obecnie jest on korygowany w kontekście otrzymanych uwag.

Polityka regionalna państwa, realizowana poprzez programy krajowe i regionalne Funduszy Europejskich, przewiduje zróżnicowanie interwencji w zależności od pełnionych funkcji i potrzeb terytorialnych. Ośrodki subregionalne, takie jak Tarnów, są beneficjentami środków z programów krajowych i regionalnych, w tym Regionalnego Programu Operacyjnego, a także uczestniczą w Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych (Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska). W trwającej perspektywie 2021–2027 na zrównoważony rozwój miast w Polsce zostało przeznaczone ponad 5,96 mld euro, w tym 420 mln euro z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz 5,54 mld euro z 16 programów regionalnych, a dodatkowe środki pochodzą z pozostałych funduszy polityki spójności. Ważnym źródłem wsparcia stał się również Krajowy Plan Odbudowy o wartości niemal 270 mld zł, w tym ponad 113 mld zł w formie dotacji i około 155 mld zł jako preferencyjne pożyczki.

Ad 2.

Zagadnienia systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego pozostają w kompetencji ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej odnosi się zatem wyłącznie do aspektów związanych z polityką miejską oraz wsparciem rozwoju terytorialnego.

Ad 3.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej monitoruje sytuację ośrodków miejskich, w tym byłych miast wojewódzkich, w kontekście zmian demograficznych, funkcjonalnych i inwestycyjnych. Wyniki tych analiz są wykorzystywane przy programowaniu wsparcia w polityce regionalnej oraz przy pracach legislacyjnych. Zgłaszane przez samorzady postulaty dotyczące utrzymania potencjału usługowego i rozwojowego takich ośrodków są uwzględniane w prowadzonych działaniach.

Ponadto, Rząd wdraża Krajową Politykę Miejską 2030 – politykę publiczną, która wyznacza kierunki działań na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz określa podstawy współpracy administracji rządowej i samorządowej w zakresie wspierania lokalnych gospodarek, poprawy dostępności transportowej oraz wzmocnienia kapitału społecznego. Dokument ten stanowi również ramę dla przygotowywania i wdrażania rozwiązań prawnych niezbędnych do realizacji celów polityki miejskiej, w tym w zakresie koordynacji działań na obszarach funkcjonalnych oraz wzmocnienia zdolności instytucjonalnej samorządów.

W ramach działań legislacyjnych Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej prowadzi prace nad projektem ustawy o zrównoważonym rozwoju miast. Celem ustawy jest stworzenie spójnych ram prawnych dla prowadzenia polityki miejskiej oraz wzmocnienie współpracy jednostek samorządu terytorialnego

w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych. Rozwiązania te są szczególnie istotne dla ośrodków średniej wielkości, w tym byłych miast wojewódzkich, które obsługują znaczną liczbę mieszkańców gmin ościennych. Ustawa zastąpi rozdział dot. polityki miejskiej w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, która straci moc z dniem 1 stycznia 2027 r. Projekt ustawy zostanie przedłożony do szerokich konsultacji społecznych i międzyresortowych w I kwartale 2026 roku, co umożliwi uzyskanie stanowisk kluczowych interesariuszy oraz doprecyzowanie proponowanych rozwiązań.

Jednym z kluczowych projektów strategicznych MFiPR jest Partnerska Inicjatywa Miast – projekt, w którym MFiPR proponuje atrakcyjną formę wsparcia potrzeb rozwojowych miast poprzez promocję i wymianę wiedzy oraz doświadczeń pomiędzy miastami przy udziale ekspertów tematycznych. W ramach tego projektu czerpiemy wiedzę od zaangażowanych jest zarówno o potrzebach inwestycyjnych i napotykanym wyzwaniach, jak i o niezbędnych z poziomu krajowego zmianach w regulacji i organizacji, które przyczyniłyby się do uwolnienia potencjału rozwojowego miast. Od 2017 roku w trzech edycjach projektu wzięło udział już ponad 100 miast i miejskich obszarów funkcjonalnych, które w ramach swoich prac przygotowały tzw. Plany Ulepszeń – zbiory rekomendacji dla poziomu krajowego, które identyfikują ograniczenia i postulują jak dostosować wdrażane i planowane instrumenty na potrzeby samorządów.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Andrzej Domański – Minister Finansów i Gospodarki